

5. Мащенко М. А. Пивавар І. В. Державне регулювання соціального захисту населення. *Інноваційна економіка*. 2013. № 2. С. 177-182.

6. Михайловська М. І., Неліпович О. В. Система соціального захисту населення в Україні: сутність, основні складові та напрямки вдосконалення. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2011. № 6. Т. 4. С. 255-260.

7. Якуненко Н. І. Аналіз ефективності системи державної соціальної допомоги в Україні. *Україна: аспекти праці*. 2002. № 1. С. 15-22.

8. Рівень життя населення України / за ред. Л. М. Черенко. Київ : Консультант, 2006. 428 с.

9. Тимофєєва М. І. сутність соціального захисту населення. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2016. № 6 (230). С. 169-174.

Безпалько Максим Пилипович

Студент I курсу магістратури

Західноукраїнського національного університету

НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Нові основи Стандарту шкільної освіти розроблені науковцями у 2016 році з урахуванням викликів, які постають сьогодні перед Україною. Вони «ґрунтуються на компетентнісному підході, що важливо для забезпечення якості освіти, і пропонують інструменти для перенесення цього підходу до навчальних програм» [1, с. 10]. Відмінність нового освітнього Стандарту від Державного стандарту 2011 р. полягала у тому, що: «Новий Стандарт освіти передбачав «вертикальну гнучкість», коли йдеться про розподіл навчального часу між предметами за навчальними циклами, і «горизонтальну гнучкість», яка мала на меті допомогти школі ефективно розпоряджатися навчальним часом, розподіляючи його з-поміж інших предметів, наприклад, за модульною технологією навчання [1, с. 15]. Предмети, що їх викладають по одній годині

щотижня, можуть бути інтегровані зі спорідненими предметами та курсами (астрономія з фізикою, екологія з біологією) чи розподілятися впродовж семестру або консолідуватися в інтенсивний кількатижневий курс практичного змісту наприкінці навчального року [1, с. 13]». Зміщення центру ваги від нагромадження фактів до розвитку вмінь досягається завдяки:

- зменшенню обсягу фактологічного матеріалу на користь практичної діяльності, надання достатнього часу на формування вмінь та відповідних ставлень – готовності, належної мотивації, самооцінки;

- проблемному навчанню, що допомагає відштовхнутися від конкретної проблеми для розвитку належних умінь і ставлень, пошуку та конструювання нових знань;

- інтерактивним методам, проектним технологіям, збільшенню частки навчального часу за межами класу; окресленню доцільного «ядра знань», що в українських реаліях допоможе, з одного боку, обмежити теоретичний складник змісту, який учительство, за інерцією, може запропонувати учням, з іншого – «ядро знань» стане тим орієнтовним навчальним матеріалом, на основі якого вчителям буде запропоновано формувати компетентності школярів [1, с. 18-19].

Фінансова грамотність передбачає володіння економічними та, передусім, фінансовими поняттями й категоріями, що дозволяє людині самостійно аналізувати й оцінювати основні тенденції економічного життя держави і відповідно до обставин визначати моделі власної фінансової поведінки та фінансової безпеки.

Підвищення фінансової грамотності учнівської молоді в Україні пов'язане сьогодні з багатьма чинниками, у тому числі з вивченням курсу за вибором «Фінансова грамотність», який має забезпечити розвиток не тільки економічного мислення, а й фінансових компетенцій і культури учнів.

Навчально-методичний комплект, підготовлений за загальною редакцією професора Т. Смовженко, включає програму курсу, навчальний посібник та робочий зошит для учнів, навчальний посібник для вчителя. Навчальна програма розрахована на повний академічний рік. Вона складається з 4 блоків – «Введення

до власних фінансів», «Заощадження та інвестування», «Запозичення», «Страховання та власний бюджет».

Цей курс упродовж 2011–2012 н. р. у рамках пілотного проекту було розпочато в 13 загальноосвітніх навчальних закладах Київської, Донецької, Львівської, Черкаської та Харківської областей. У наступному навчальному році в проекті брали участь понад 2800 учнів із 71 навчального закладу 14 регіонів України.

Важливою складовою навчання учнів основам фінансової грамотності є участь у проектній та дослідницькій роботі. Саме ця складова навчання дозволяє забезпечити діяльнісний підхід у навчанні, формування базових економічних і фінансових компетенцій, які необхідні кожній молодій людині та мають сприяти підвищенню її конкурентоздатності на ринку праці.

Щороку Проектом готується звіт про результати проведення підсумкової контрольної діагностики рівня фінансової грамотності учнів загальноосвітніх навчальних закладів та вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації, залучених до дослідно-експериментальної роботи в країні. За результатами вступної та заключної перевірки на першому етапі експерименту рівень знань зріс на 20 відсотків.

У 2013–2014 н. р. курс «Фінансова грамотність» був уведений як вибіркова дисципліна до навчальних планів загальноосвітніх шкіл та впроваджений у 450 школах 25 регіонів України. І в подальшому основи фінансової грамотності як вибіркова дисципліна все більше шкіл викладають як вибіркoву дисципліну.

Враховуючи перспективи розробки програм курсу «Фінансова грамотність» для учнів початкової та основної школи, актуальною є проблема підготовки вчителів цих категорій до впровадження фінансової освіти в загальноосвітніх навчальних закладах. При цьому зауважимо, що впровадження та викладання курсу «Фінансова грамотність» вимагає застосування певних форм та методів роботи з учителями. Залучення вчителів до участі в семінарах, творчих групах, узагальнення передового педагогічного досвіду сприяє популяризації фінансових знань та формуванню економічної свідомості самого

вчителя, зростанню вмотивованості вчителя до поширення фінансової освіти. Саме тому на ЗВО, у першу чергу, покладається робота щодо проведення навчання вчителів із фінансової грамотності.

Список використаних джерел:

1. Фінансова грамотність. Збірник програм курсів за вибором. 2-10 класи. Частина 1. Економіка в школах України / за заг. ред. Т.С. Смовженко. 2015. №8. 80 с.

Бойко Ольга Володимирівна

Головний спеціаліст відділу комунальної власності та земельних відносин Підволочиської селищної ради

КОМУНАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ У СКЛАДІ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Реальність і ефективність місцевого самоврядування визначається насамперед матеріально-фінансовими ресурсами, які знаходяться в розпорядженні органів місцевого самоврядування і які в своїй сукупності становлять фінансово-економічні основи місцевого самоврядування. Згідно з п. 3 ст. 16 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування є рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, позабюджетні цільові (в тому числі валютні) та інші кошти, земля, природні ресурси, які перебувають у комунальній власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а також об'єкти їхньої спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад. У даній частині статті закладено підходи щодо визначення економічних та фінансових основ місцевого самоврядування, який поєднує місцеві і загальнодержавні інтереси, в тому числі державну підтримку місцевого самоврядування з метою ефективного управління територіями, забезпечення потреб населення тощо. При цьому за органами державної влади залишається